

ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІНАНСІВ, ОБЛІКУ ТА АУДИТУ В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗМІН

С. В. Багдік'ян

старший викладач кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ ФОНДОВОГО РИНКУ В УКРАЇНІ: ФОНДОВІ ІНДЕКСИ ЯК ГОЛОВНІ ІНДИКАТОРИ СТАНУ РИНКУ АКЦІЙ

Інтенсивний розвиток вітчизняного фондового ринку актуалізував питання використання фондових індексів як інструменту аналізу його кон'юнктури з метою інформаційного забезпечення учасників ринку для оптимізації пріоритетів інвестування. В Україні фондові індекси регулюються Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку [1].

Основними та найбільш відомими фондовими індексами України є: (1) індекс ПФТС; (2) індекс UTX (український торговельний індекс); (3) індекс UX (індекс Української біржі); (4) UAI-50 (Ukrainian Average Index-50, Український зважений індекс широкого ринку).

Індекс ПФТС — ціновий індекс, зважений за обсягом емісії (фрі-флот), що реально доступна для широкого кола інвесторів. «Індексний кошик» ПФТС в 2015 році складається з акцій 20 емітентів, таких як Алчевський металургійний комбінат, Авдіївський коксохімічний завод, «Азовсталь», «Райффайзен Банк Аваль», «Центренерго», «ДТЕК Дніпроенерго», «Донбасенерго», Єнакієвський металургійний завод, Харцизький трубний завод, Крюківський вагонобудівний завод, «Мотор Січ», Полтавський ГЗК, Північний ГЗК, концерн «Стирол», Стахановський вагонобудівний завод, «Укрнафта», «Укрсоцбанк», «Укртелеком», Ясинівський коксохімічний завод, «ДТЕК Західенерго» [2].

Індекс UTX (український торговельний індекс) є першим українським фондовим індексом, який розраховується за кордоном, на Віденській фондовій біржі. Він розраховується з

2007 року на підставі динаміки цін десятки лідерів ринку на біржі ПФТС. В індексі UTX основну частку складають провідні фінансові компанії. Різниця між індексом UTX та індексом ПФТС, головним чином, у кількості акцій індексного кошика і у відношенні розробників до перегляду складу індексного кошика. Кількість акцій в індексному кошику UTX фіксована, в той час як склад індексного кошика ПФТС переглядається доволіно комісією. Склад індексного кошика UTX визначається за чітким критерієм: туди включаються 10 акцій, що лідирують на ПФТС за капіталізації з урахуванням фрі-флот. Індекс розраховується в трьох варіантах: доларовий індекс, індекс у євро, індекс у гривнях. З огляду на нестабільність валютних курсів в умовах кризи динаміка трьох індексів не завжди збігається [1].

Індекс UX розраховується, базуючись на цінах 10 акцій «блакитних фішок» України. Це акції найбільших українських компаній, лідерів у своїх галузях, таких як Мотор Січ, Центренерго, Азовсталь, Райффайзен Банк Аваль, Донбасенерго, Укрнафта, Крюківський вагонобудівний завод, Авдіївський коксохімічний завод, Єнакієвський металургійний завод, Алчевський металургійний комбінат. Українською біржею в 2015 році було опубліковано список ймовірних кандидатів на виключення зі списку 10 акцій «блакитних фішок» України (Авдіївський коксохімічний завод, Єнакієвський металургійний завод, Алчевський металургійний комбінат) та список ймовірних кандидатів на включення до списку 10 акцій «блакитних фішок» України (МХП С. А., ПАТ «Північний ГЗК», Укртелеком) [3].

UAI-50 єдиний фондовий індикатор на українському фондовому ринку, розроблений аналітиками незалежного інтернет-видання «FundMarket», а не учасниками ринку. До індексного кошика входить 50 найбільш ліквідних емітентів акцій. Недоліком індексу є його прив'язка тільки і виключно до акцій емітентів, що торгуються на одній біржі — ПФТС. Акції емітентів, що торгуються на Українській біржі, в розрахункову корзину індексу UAI-50 не входять [1].

Українські біржові індекси за підсумками торгів у середині вересня 2015 року змінилися різноспрямовано: індикатор «Української біржі» (далі — УБ) впав на 1,11 % — до 950,06

пункту, індекс ПФТС підвищився на 0,37 % — до 326,16 пункту [2; 3]. Обсяг торгів на УБ складає 12,7 млн грн, у тому числі акціями — 11,5 млн грн. В «індексному кошику» УБ найбільше подешевшали акції «Укрнафти» (-3,1 %), і «Центренерго» (-1,88 %). Відстежується подорожчання тільки акцій «Донбасенерго» (+ 0,16 %) [3]. Торговий оборот на ПФТС складає 89,46 млн грн, у тому числі акціями — 0,46 тис. грн. Капіталізація цінних паперів на біржі підвищилася на 0,12 % — до 183 426 млн грн. На ПФТС в лідерах зростання були папери «ДТЕК Західенерго» (+ 6,55 %), Ясинівського коксохімзаводу (+ 3,96 %) і Північного ГЗК (+ 3,68 %). Трійку лідерів зниження склали акції концерну «Стирол» (-5,87 %), «Укрнафти» (-2,66 %) і Крюківського вагонобудівного заводу (-1,4 %) [2].

Таким чином, основними фондовими індексами України є ПФТС, індекс UTX (український торговельний індекс), індекс UX (індекс Української біржі), UAI-50 (Український зважений індекс широкого ринку). Найбільш відомим фондовим індексом України є ПФТС, який є найважливішим індикатором фондового ринку України, на сьогоднішній момент це єдиний український фондовий індекс, який представлений у списках основних біржових індексів світу. Індекс UX — другий найбільш відомий український фондовий індекс, що розраховується у ході торгів на Українській біржі. Індекс UTX, на сьогоднішній день, є одним з наймолодших та найбільш перспективних українських фондових індексів. Щодо індексу UAI-50, то він є єдиним фондовим індикатором на українському фондовому ринку, який розроблений аналітиками незалежного інтернет-видання «FundMarket».

Література

1. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: офіційний сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nssmc.gov.ua> — Назва з екрана.
2. ПФТС фондова біржа: офіційний сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.pfts.ua> — Назва з екрана.
3. Українська біржа: офіційний сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ux.ua/ru/members.aspx> — Назва з екрана.